

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Dr F. A. den Boeft, Helpman; Dr E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Dr D. van Dijk, Groningen; Dr J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Grelidanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr B. Jongeling, Sappemeer; Dr H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Dr J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Utrecht; Dr G. Visé, Kampen; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr D. K. Wielinga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterlaan 4 Le Colatre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES. Telefoon No. 2424.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentie: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: De oude strijd, 2. — Uit de Schrift: Goddelijk onderricht, 1 Kon. 19: 8b. — Kerkelijk leven: Samenspreking, al of niet? Semi-remonstranten. Het wiegebedje van Zwolle. Opletten: inzake de zending. Mededeeling aan alle hrs diakenen. „Zwart maken”. Bibliotheek Theol. Hoogeschool. — Opvoeding en onderwijs: Uitsicht en gevaar, slot. — Zending en evangelisatie: Berichten uit Oost-Soemba. — Groninger brieven. — Perschoouw. — Kerkenieuws.

HOOFDARTIKEL

De oude strijd.

2

(Referaat, in verkort vorm gehouden op den dag der Theol. Hoogeschool, op 2 October 1946.)

Al heel spoedig komen de schrijvers tot de conclusie: als de vragen van het Doopsformulier ontleend zijn aan A. Lasco, dan is in de eerste doopvraag „aan geene onderwerpelijke heiligheid door wedergeboorte; maar aan eene Verbondsheiligheid gedacht” (pag. 2). En ook al zou die vraag ontleend zijn aan Mieren's Catechismus, dan nog is er „niet de geringste historische zekerheid”, dat we „volgens de meening des opstellers, aan eene onderwerpelijke heiligheid of wedergeboorte” hebben te denken (pag. 4). En dan komen verder verschillende argumenten, die ook door de bezwaarden na 1942 naar voren gebracht zijn uit het Doopsformulier zelf: „als men moet aannemen, dat de kinderen der geloovigen, reeds vóór hunnen doop, onderwerpelijk door Gods Geest geheiligd en wedergeboren zijn, wat betekent het dan, dat er voor diezelfde kinderen zoo even gebeden is, „dat God hen door Zijnen Geest, Zijnen Zoon JEZUS CHRISTUS mag inlijven”, wanneer men dit reeds vóór den doop moet veronderstellen?” (pag. 4). Een ander argument, dat sterk aan de synodale beweringen van onzen tijd herinnert, hooren we als volgt afwijken. Men heeft bewoerd: „De vraag, in het formulier voorkomende, bedoelt de kinderen der Christenen niet hoofd voor hoofd; ook niet deze kinderen in het bijzonder, welke hier door de ouders ten doop worden aangeboden... Wij voor ons” (zeggen de schrijvers), „houden dit voor eene uitvlucht en zinswijing, waaraan de opsteller van het formulier in de verte niet gedacht heeft en waarvoor niet één deugdelijk bewijs te vinden is” (pag. 7). Trouwens aan de ouders wordt gevraagd, of zij niet bekennen, dat hun kinderen, hoewel ze in zonde ontvangen en geboren zijn, en daarom aan allerhande ellendigheid, ja aan de verdoemenis zelf onderworpen, toch in Christus geheiligd zijn! „Er worden volstrekt geene nieuwe onderwerpen meer genoemd”; dan ja het toch duidelijk, dat ook alle kinderen der geloovigen in Christus geheiligd zijn! (pag. 8).

Dat laatste geldt nog te meer, nu in de vraag gezegd wordt, dat de kinderen in Christus geheiligd zijn en daarom behooren gedoopt te wezen! (Ook dit argument is in den strijd tegen de synodale uitspraken weer naar voren gekomen). „Of zal men zich uit deze zwaarigheid redden, met te zeggen: er zijn immers onder de kinderen der kerk eenige, die uitverkooren en geheiligd zijn en men vooraf niet weet, welke die uitverkorene en geheiligde kinderen zijn, daarom moeten ze alle gedoopt worden? Door dus te redeneren, geeft men het den vijand van den Kinderen, den Baptist, volkomen gewonnen, en erkent zelve, dat de Kinderdoop enkel op een mis-

schien, zonder eenig fundament wordt toegediend.” (pag. 9). Daarom volgt weer de conclusie: „Uit dit alles besluiten wij, dat de heiligheid, naar welke in de eerste vraag van ons Doop-formulier gevraagd wordt, van dien aard en die uitgebreidheid moet zijn, dat zij op alle kinderen der Kerk van toepassing is. Elke verklaring, die dit niet veronderstelt, mag reeds vooraf als een mislukte poging worden beschouwd” (pag. 10).

Daarna wordt met citaten van De Brès, Ursinus enz. betoogd, dat het nieuwe verbond in wezen hetzelfde is als het oude, en dat eertijds de belofte zich uitstrekken moest tot allen, die besneden werden, vgl. Ez. 16: 20—21 (al weer een tekst, die in de debatten der laatste jaren meermalen werd besproken).

„Wellicht rijst echter bij dezen of genen de vraag: Is echter de algemeenheid der beloften, voor geheel de zichtbare kerk niet in strijd, onder anderen met hetgeen de Apostel PAULUS leert, in Rom. 9: 6-13?” Op deze, ook voor ons zoo actueel geworden vraag wordt geantwoord, dat Paulus zich daarin verzet tegen de valsche Joodsche voorstelling, die de belofte niet aanmerkte „als eene verbondsbelofte, inhoudende een' eisch en voorwaarde; maar als absoluut of volstrekt” (pag. 28). „Deze belofte toch, mag met betrekking tot de deelachtigwording van het goed, daarin voorgesteld, niet onvoorwaardelijk of in absoluten zin worden gedacht. Trouwens, eene dergelijke voorstelling, ontzenuwt de gansche leer des verbonds en geeft rechtstreeks aanleiding, om den verborgen en geopenbaarden raad en wil van God, met elkander te verwarren. Deze voorstelling maakt de Sacramenten in de praktijk, ten eenenmale onbruikbaar. Ja, zij verlaagt ze voor de meesten, waaraan zij naar den wil van God moeten bediend worden, tot zinloze en bedriegelijke plechtigheden” (pag. 31-32). Het staat echter zóó, „dat talloos velen wel de belofte, maar nimmer het goed des verbonds, in de belofte toegezegd, deelachtig worden” (32), omdat zij als dorre takken van den olijfbom worden afgebroken (Rom. 11).

In dien geest wordt verder gehandeld over de verbondsleer en de in gereformeerden kring opgekomen onjuiste verbondstheorieën, waarna een verklaring van het Doopsformulier gegeven wordt, die ons als vrijgemaakte Gereformeerden bijzonder toespreken moet, omdat ze geheel in denzelfden gedachten gang zich beweegt als waarin de bezwaarden gesproken hebben in hun verzet tegen de synodale besluiten. Veel zou er nog te vermelden zijn uit het vervolg van dit boeiende doopboekje; zoo b.v. de bijzonder scherpe opmerkingen over het begrip „voorwaarde”, over de leer van een z.g. eeuwig genadeverbond, over de verbondsheiligheid enz. Ik moet hier echter van verdere citaten afzien.

Het boekje eindigt met een ontroerend vermaan aan alle gedoopten, en tenslotte met deze opmerking over den doop: „Werde hij door ons voortaan uit dit gezigtspunt beschouwd en in praktijk beoefend, dan zal de H. Doop datgene worden wat hij naar aard en natuur behoort te zijn, eene frissche, vertroostende en heiligende bron voor geheel ons leven.”

Het doopboekje heeft blijkbaar nog al indruk gemaakt. Geen wonder, want er werd niet alleen in gepolemiseerd tegen een bekenden predikant der Afgescheidenen, Dr H. Joffers, maar tegen opvattingen, die nog bij vele anderen in denzelfden kring als de eenige gereformeerde waarheid werden gehuldigd.

Het boekje van Pieters en Kreulen was volgens de een nog geldende voorschriften inzake de boeken-censuur officieel kerkelijk goedgekeurd door de visitatores librorum in de provincie Friesland: Dr J. Beijer te Leeuwarden en Dr K. J. van Goor te Sneek. Maar op de synode van de Chr. Afgesch. Geref. Kerk te Franeker 1863 kwam in behandeling een „beschl-

UIT DE SCHRIFT

GODDELIJK ONDERRICHT.¹⁾

Vervolgens liep hij door de kracht van die opjizing veertig dagen en veertig nachten, tot aan het godsgebergte Horeb.

1 Kon. 19: 8b.

Elia gaat in omgekeerde richting denzelfden weg, dien Mozes eens met heel het leger van Israël heeft afgelegd. Voor hen was het slechts een reis van elf dagen (Deut. 1: 2), voor Elia duurt het veertig dagen en nachten. Het is de hand des HEEREN die hem zo lang doet omzwerven. Daarom heeft het getal veertig hier ook zinnvolle betekenis. Het is dezelfde woestijn en dezelfde weg n.l. tusschen Horeb en Kanaän, waar Israël veertig jaar heeft moeten zwerven. Daardoor herinnert de Heere Elia in de eerste plaats aan Israël's zonde en Zijn toorn. Veertig jaar heeft de Heere verdriet gehad aan dit geslacht en hen zwaar gestraft. Wandelt hij niet over het groote graf der vaderen? En is iedere voetstap niet een herinnering aan Israël's weerspannigheid? Maar deze veertig jaar zijn in de tweede plaats ook een getuigenis van 's HEEREN trouw.

Want Hij heeft dit zondig volk toch veertig jaar gedragen; doorgeleid door de woestijn en ingeleid in Kanaän. Hier roemde overal de genade tegen het oordeel. Elke voetstap stelde hem zoowel de verbondsbreuk van Gods Volk als ook de verbondstrouw van den HEERE voor oogen. En daardoor gaf de Heere hem reeds een voorloepig antwoord op zijn moedeloze bede.

Dat antwoord was het Welbehagen des HEEREN. In dit welbehagen, dat is ten diepste in den Zoon van Zijn welbehagen, ligt de grond voor het bestaan en voortbestaan van Gods volk, dat steeds weer zijn weg verzondigt. De zekerheid, dat God in Zijn genade zal volharden tot het einde ligt alleen in Hem. Opdat geen vleesch zou roemen. Door U, door U alleen om het eeuwig welbehagen.

Dr M. B. VAN 't VEER †.

¹⁾ Zie de noot in ons nummer van 12 Oct. j.l.

diging van onregtzinnigheid tegen het werk (de kinderdoop enz.) door K. J. PIETERS en J. R. KREULEN, Leeraars te Franeker en Hallum”. Art. 17 van de Acta zeggen verder: „Hierover wordt een brief van den Kerkeraad te Kampen voorgelezen, waarin die Kerkeraad mededeelt de beschuldiging door Ouderling Vos tegen bovengenoemd werkje ingebracht.”

De kwestie werd dus van groot belang voor het kerkleven der Afgescheidenen. De kerken kwamen voor de vraag te staan: zullen wij deze verbondstouw verwerpen of aanvaarden? Ik geef letterlijk weer, wat de Acta hierover vermelden. In Art. 23 lezen we:

„De Præses vraagt aan D.D. K. J. PIETERS en J. R. KREULEN of zij ook iets hebben op- of aan te merken tegen den brief van den Kerkeraad te Kampen.

Daar er in bedoelden brief, behalve de beschuldigingen tegen het door hen uitgegeven werkje, eene aanklacht voorkomt, dat op het schrijven des Kerkeraads en van Ouderling Vos geen antwoord is gevolgd, geven bovengenoemde Leeraars eenige toelichtingen van de reden waarom zulks is achter gebleven.

Nu worden de discussiën over deze aanhangige zaak geopend en gevoerd.

Na gehouden discussiën wordt eene verdediging,